

РОЛЬ ТА КЛАСИФІКАЦІЯ ПРИНЦИПІВ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Підприємство, як самостійний суб'єкт господарювання, створений компетентним органом державної влади або органом місцевого самоврядування для задоволення суспільних та особистих потреб шляхом здійснення різних видів діяльності, є основною виробничо-господарської ланкою національної економіки. Як організаційній структурі, підприємству притаманні характерні риси, що відображають зосередженість на ньому певної сукупності засобів виробництва та робочої сили, які дозволять випускати конкурентоспроможну високоякісну продукцію, здійснювати його життєдіяльність, через оптимальне поєднання складових економічної системи, тобто виконувати виробничу, економічну та соціальну функції виробництва.

В процесі господарювання підприємство, якому притаманний ряд властивостей (серед яких можна виділити ті, що характеризують сутність та складність системи, її зв'язок з із зовнішнім середовищем, методологію визначення цілей та параметрів дії, а також розвитку системи), здійснює велику кількість різних операцій, які показані на рис. 1.

Функціонування підприємства, рівень його конкурентоспроможності неможливі без ефективного впливу на нього зовнішнього та внутрішнього середовища з метою збереження якісної специфіки, удосконалення та розвитку виробництва. Тому формування системи управління передбачає визначення рівня прийняття конкретних управлінських рішень з урахуванням інтересів всіх сторін з метою управління як умовами існування економічних ресурсів, так і виробничими процесами.

Управління підприємством – це цілеспрямована сукупність методів, засобів та форм ефективною координації роботи суб'єктів та об'єктів

господарської діяльності для досягнення поставлених завдань або визначеної мети.

Рис 1. Основні види операцій економічної діяльності підприємства

В процесі управління вирішуються завдання, які забезпечують успіх виробничої діяльності підприємства та формують ефективність сталих або створених процесів. Це відбувається за допомогою організаційно-розпорядницьких, економічних та соціально-психологічних методів на основі принципів, які враховують інтереси як суб'єктів (адміністративно-управлінський персонал всіх рівнів управління), так і об'єктів управління (економічних ресурсів). Усі принципи управління відображають цілі та завдання управлінської діяльності, сутністю яких є визначення правил та контроль за протіканням виробничого процесу.

До принципів, що відображають позицію суб'єкта управління відносяться принципи ієрархічності повноважень, гнучкості та принцип відповідності апарату управління завданням підприємства тощо. Принципами, що розглядають процес управління з позиції об'єктів, є

принцип забезпечення інформацією та формування економічної політики підприємства. Всі принципи управління (правила та положення, якими керуються працівники апарату) мають вигляд регламентів, норм права і моралі, соціально-психологічних настанов та базуються на законодавчому визначенні управління підприємством згідно із Господарським кодексом України.

Крім того, в процесі управління підприємством відбувається побудова його організаційної та формування ефективної виробничої структури, які також передбачають використання певних принципів. Формування організаційних структур управління відбувається на основі правил, серед яких можна відзначити принципи єдності мети, первинності функції та вторинності структури, функціональної замкнутості підрозділів апарату управління, простоти організаційної структури та визначення оптимальної норми керованості, зворотного зв'язку та єдиноначальства тощо. Побудова виробничої структури виробництва передбачає застосування принципів підпорядкованості приватних інтересів інтересам єдиного цілого, пропорційності, концентрації, спеціалізації, кооперування, маневреності та керованості.

Сформульовані принципи управління взаємопов'язані та взаємообумовлені, але при цьому кожен із них має самостійне значення. Всі вони повинні розглядатися системно та комплексно, із визначенням як взаємовпливу, так і впливу на загальні результати господарської діяльності. Оскільки тільки спільне їх використання забезпечує науковий характер проектування та застосування організаційних та виробничих структур управління підприємством, які мають тенденцію до постійних змін та удосконалення за умов жорсткої конкуренції. Все це в свою чергу дозволить підприємству, як найважливішій структурній одиниці, інтенсифікувати відтворювальні процеси як на мікро-, та і на макрорівнях, впровадити одночасно керівний та керований механізми, здатні забезпечити стабільне та ефективне функціонування .